

Instrukcja postępowania w przypadku stwierdzenia, rozpatrywania oraz przekazywania informacji o nieprawidłowościach.

Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 498/2007 z dnia 26 marca 2007 r. ustanawiającym szczegółowe zasady wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego, państwa członkowskie przekazują Komisji sprawozdania o nieprawidłowościach będących przedmiotem wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego.

Poniżej zostały podane reguły postępowania pracowników jednostek weryfikujących/autoryzujących wnioski o dofinansowanie/ płatność, obowiązujące w przypadku podejrzenia wystąpienia nieprawidłowości, w zakresie ich rozpatrywania, stwierdzenia i raportowania, dla środków wdrażanych w ramach PO „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”.

1. Definicje

Zgodnie z brzmieniem art. 3 lit. q rozporządzenia 1198/2006 za **nieprawidłowość** należy uważać *jakiegokolwiek naruszenie przepisu prawa wspólnotowego wynikające z działania lub zaniechania podmiotu gospodarczego, które powoduje lub mogłoby spowodować szkodę w budżecie ogólnym Unii Europejskiej w drodze finansowania nieuzasadnionego wydatku z budżetu ogólnego.*

Naruszenie prawa

Zgodnie ze stanowiskiem KE wyrażonym w dokumencie z posiedzenia CoCoLaF z dnia 11.04.2002 *Wymogi powiadamiania o nieprawidłowościach: praktyczne ustalenia*, z uwagi na fakt, że do zapewnienia odpowiedniego stosowania prawa wspólnotowego niezbędne są przepisy prawa krajowego, nieprawidłowość występuje także w przypadku naruszenia jakichkolwiek przepisów prawa krajowego. Dotyczy to również przypadków, gdy przepisy prawa krajowego są bardziej restrykcyjne niż przepisy prawa wspólnotowego.

Zgodnie z art. 54 lit. a rozporządzenia 498/2007 **podmiot gospodarczy** to *każda osoba fizyczna, prawna lub inny podmiot biorący udział we wdrażaniu pomocy z EFR, z wyjątkiem państwa członkowskiego podczas wykonywania uprawnień władzy publicznej.*

Zgodnie z art. 54 lit. b rozporządzenia 498/2007 **wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe** to *wstępna ocena pisemna wykonana przez właściwy podmiot administracyjny lub sądowy, stwierdzająca, na podstawie konkretnych faktów, istnienie nieprawidłowości, bez uszczerbku dla możliwości późniejszego skorygowania lub wycofania w następstwie ustaleń dokonanych w trakcie postępowania administracyjnego lub sądowego.*

2. Reguła I. Rozpatrywanie i stwierdzenie nieprawidłowości.

Rozpatrywanie nieprawidłowości jest integralną częścią danego postępowania i toczy się w ramach i w trybie tego postępowania. Nieprawidłowość może wystąpić na każdym etapie obsługi wniosku.

Wszelkie czynności, podejmowane między zaistnieniem podejrzenia nieprawidłowości a stwierdzeniem jej wystąpienia, zmierzające do ustalenia stanu faktycznego, powinny odbywać się w trybie i na zasadach danego postępowania określonych w przepisach prawa i procedurach.

Oceny czy dany przypadek, wobec którego zaistniała konieczność podjęcia czynności wyjaśniających, jest nieprawidłowością, należy dokonać posługując się definicjami.

Komórka weryfikująca/autoryzująca wnioski odpowiedzialna za rozpatrywanie i stwierdzanie nieprawidłowości zobowiązana jest do podejmowania wszelkich czynności związanych z koniecznością ustalenia stanu faktycznego i prawnego. Celem postępowania w sprawie jest wydanie prawidłowego rozstrzygnięcia merytorycznego. Rozstrzygnięcie takie możliwe jest tylko wtedy, gdy komórka weryfikująca/autoryzująca wnioski odpowiedzialna za rozpatrywanie i stwierdzanie nieprawidłowości, zgodnie z zasadą dochodzenia prawdy obiektywnej, podejmie wszelkie czynności zmierzające do wszechstronnego zbadania sprawy, tak pod względem faktycznym, jak i prawnym, w celu ustalenia stanu rzeczywistego sprawy. Wyjaśnienia stanu faktycznego i prawnego dokonuje się w postępowaniu wyjaśniającym.

Postępowanie wyjaśniające obejmuje całokształt czynności podejmowanych w danym postępowaniu dla wyjaśnienia sprawy w rozmaitych formach, np. wezwanie strony/świadków, wystąpienie do instytucji zewnętrznych o dodatkowe informacje lub wydanie opinii w sprawie, powołanie eksperta, itp.

Proces rozpatrywania nieprawidłowości może zakończyć się w następujący sposób:

- w przypadku, gdy podejrzenie wystąpienia/stwierdzenie nieprawidłowości nie zostało potwierdzone w postępowaniu wyjaśniającym – dalsza weryfikacja wniosku,
- stwierdzeniem wystąpienia nieprawidłowości – wówczas może nastąpić np.:
 - odrzucenie wniosku o płatność,
 - zmniejszenie wysokości pomocy,
 - wszczęcie procedury windykacyjnej,
 - skierowanie sprawy do organów ścigania – w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa.

Dokumentem określającym *datę wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego* jest pisemny dokument wraz z oceną faktów, włącznie z danymi Wnioskodawcy/Beneficjenta i wysokością kwoty nieprawidłowości/długu, który został sporządzony przez właściwy organ dokonujący oceny oraz przekazany Wnioskodawcy/Beneficjentowi lub innemu organowi (tym samym wykluczając dokumenty czysto wewnętrzne).

Łączne spełnienie powyższych warunków po raz pierwszy określa *datę wstępnego ustalenia administracyjnego lub sądowego*.

Dokumentami stanowiącymi *wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe* będą:

- dokumenty przygotowane przez pracowników komórki weryfikującej/autoryzującej wnioski odpowiedzialnej za rozpatrywanie i stwierdzanie nieprawidłowości stwierdzające na podstawie konkretnych faktów zaistnienie nieprawidłowości. Dokumentami stanowiącymi *wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe*, mogą być pisma wysyłane do Wnioskodawcy/Beneficjenta na każdym etapie obsługi wniosku. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, w ramach KP-004-SW/3/z za *wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe* przyjmuje się pismo

o odmowie wypłaty pomocy finansowej (P-18) lub pismo o wypowiedzeniu umowy o dofinansowanie (P-11);

- dokumenty podmiotu zewnętrznego – w szczególności: sądu, policji, prokuratury, organu kontroli skarbowej, podmiotu zewnętrznego wykonującego kontrolę na miejscu.

Po stwierdzeniu wystąpienia nieprawidłowości tj. po wystawieniu dokumentu stanowiącego *wstępne ustalenie administracyjne lub sądowe*, zastosowanie będzie mieć odrębna *Procedura przekazywania informacji o stwierdzonych nieprawidłowościach*.

Każdy przypadek powinien być indywidualnie potraktowany, przeanalizowany i zweryfikowany pod kątem czy działanie beneficjenta jest nieprawidłowością w myśl jej definicji.

3. Reguła II. Postępowanie z doniesieniami o nieprawidłowościach

Informacja o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości (np. donos, anonim) może zostać przekazana do SW przez podmiot zewnętrzny lub być sporządzona przez każdego pracownika SW, który nie jest pracownikiem komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za weryfikację/autoryzację wniosków. W przypadku zgłoszenia informacji ustnie bądź telefonicznie pracownik SW sporządza notatkę służbową, zawierającą informacje o podejrzeniu wystąpienia nieprawidłowości ze wskazaniem danych podmiotu, którego nieprawidłowość może dotyczyć i przekazuje ją do komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za weryfikację/ autoryzację wniosku. Doniesienia o nieprawidłowościach niezawierające danych osobowych autora donosu, tzw. anonimy należy pozostawiać bez rozpatrzenia. Rozpatrzenie anonimów następuje jedynie w przypadku, gdy:

- 1) zażąda tego organ nadzorujący SW w ramach osi priorytetowej 4, który przekazał taką informację,
- 2) tak zdecyduje Marszałek Województwa, Dyrektor komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za wdrażanie PO RYBY 2007-2013/Dyrektor komórki organizacyjnej odpowiedzialnej za autoryzację płatności.

4. Reguła III. Kierowanie spraw do organów ścigania

Obowiązek w zakresie zawiadamiania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wynika z przepisu art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego cyt.: „*Institucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są obowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub Policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa*”.

Każdy stwierdzony przypadek nieprawidłowości powinien być indywidualnie przeanalizowany i zweryfikowany pod kątem, czy zachodzi uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia. Jeżeli w wyniku analizy zostanie podjęta decyzja

o skierowaniu sprawy do organów ścigania, należy przygotować *Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa/wykroczenia*. Każde zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa obligatoryjnie podlega sprawdzeniu i parafowaniu przez radcę prawnego. Zawiadomienie podpisuje Kierownik jednostki organizacyjnej SW stwierdzającej nieprawidłowość tj. Kierownika/osobę nadzorującą komórkę wdrożeniową lub kierownik/osoba nadzorująca komórkę autoryzacji. Dalsze procedowanie nad sprawą przed organami ścigania, np. w zakresie wnoszenia środka odwoławczego, udziału w przesłuchaniu lub udostępniania dokumentacji prowadzone jest również przez komórkę organizacyjną sporządzającą *Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa*. Postępowanie przed organami ścigania powinno być prowadzone przy udziale radcy prawnego.

W przypadku wpływu postanowień o umorzeniu postępowań przygotowawczych bądź o odmowie wszczęcia postępowań przygotowawczych, odstępuje się od kierowania zażaleń na te postanowienia w następujących sytuacjach:

- Beneficjent przed wszczęciem postępowania karnego dobrowolnie zapobiegł wykorzystaniu wsparcia finansowego, zrezygnował z dotacji albo zaspokoił roszczenia SW,
- kwota wsparcia finansowego nie została wypłacona,
- Beneficjent zaspokoił roszczenie SW po wszczęciu postępowania karnego.

W uzasadnionych przypadkach opisanych powyżej, jak również w przypadkach, gdy środki finansowe zostały wypłacone, a nie zostały zwrócone przez Beneficjenta, ewentualne zażalenia na te postanowienia będą składane po dokonaniu indywidualnej oceny każdej sprawy.

Składanie wniosku o naprawienie szkody, zasadne jest jedynie w sprawach, w których uzyskanie tytułu wykonawczego przez SW na podstawie przepisów postępowania cywilnego czy przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji może rodzić trudności np. w przypadku ryzyka przedawnienia roszczeń, czy też trudności dowodowych. W innych przypadkach, od występowania z takimi wnioskami zaleca się odstępianie.

W przypadku wezwania przez organy ścigania bądź wymiaru sprawiedliwości przedstawiciela SW w celu złożenia zeznań, właściwym jest, aby w takim przypadku w imieniu SW występowali pracownicy SW:

- sporządzający *Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa*,
- pracownicy komórek organizacyjnych weryfikujących/autoryzujących wnioski,
- pracownicy przeprowadzający kontrole.